

NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK ALAPKÉPZÉS
(BA)

Záróvizsga tételsor 2023

Diplomáciatörténet – Nemzetközi kapcsolatok története

1. A bécsi kongresszus utáni klasszikus európai egyensúlyi rendszer jellemzői, jelentősége és kihívásai
2. A nacionalizmus, a nemzeti függetlenségi és egyesülési törekvések hatása az európai politikai rendszerre
3. A balkáni kérdés és nagyhatalmi érdekek az európai politikában a berlini kongresszustól 1914-ig
4. Az I. világháború hatásai az európai államrendszerre és a Párizs környéki békerendszer következményei. A trianoni békeszerződés
5. A Nemzetek Szövetsége és a világháborúk közötti nemzetközi rendszer jellemzői
6. A magyar külpolitika dilemmái és kihívásai a két világháború közötti időszakban
7. A hidegháborús korszak nemzetközi rendszere a kezdetétől az enyhülésig: 1947-1973
8. A hidegháborús korszak nemzetközi rendszere az enyhüléstől a lezárulásig: 1973-1991
9. A nemzetközi kapcsolatok rendszerének átalakulása a hidegháborút követően (1992-től napjainkig)
10. A magyar külpolitikai legfontosabb kérdése és irányai 1990-től napjainkig
11. A magyar külügyi igazgatás szervezete 1918-tól napjainkig

A nemzetközi kapcsolatok elmélete és gyakorlata

12. A nemzetközi kapcsolatok fogalma. A nemzetközi rendszer működésének lehetséges értelmezései és módszerei

13. A külpolitika elemzése: külpolitikai célok, nemzeti érdekek, változó feltételek. A külpolitikai döntéshozatal szintjei, szereplői és végrehajtói

14. A külpolitika eszközei: politikai, gazdasági, katonai, illetve kulturális eszközök, valamint a modern diplomácia ágazatai

15. Államhatalom és állami szuverenitás: gyakorlása és érvényesítése, korlátok és konfliktusok, szövetségek és integrációk

16. A nem-állami szereplők szerepe, súlya és hatása a mai nemzetközi kapcsolatokban. A kultúra és a vallás a nemzetközi kapcsolatokban

17. Globális problémák és kihívások. Az Észak-Dél szakadék és a globális fejlesztési célok. A „fenntartható fejlődés” dilemmái

18. A diplomáciai kapcsolatok: diplomáciai képviselet tagjai és feladatai, diplomáciai kiváltságok és mentességek

19. A konzuli kapcsolatok: a konzuli képviselet tagjai és feladatai, konzuli kiváltságok és mentességek

Nemzetközi szervezetek

20. A nemzetközi szervezetek céljai, feladatai és hatáskörei. A nemzetközi szervezetek belső működése és külső kapcsolatrendszer

21. Az ENSZ létrejöttének körülményei, céljai és alapelvei, főbb szervei és feladataik, valamint az ENSZ egyes szakosított intézményei (WTO, WHO, IMF, IAEA, ILO, WB)

22. Az ENSZ eszközei és feladatai a nemzetközi válságkezelés, valamint békefenntartás terén.
Az EBESZ céljai és tevékenysége az európai kooperatív biztonság rendszerében

23. Az emberi jogok nemzetközi védelmének legfontosabb egyetemes (ENSZ) és regionális, elsősorban európai (Európa Tanács) jogi keretei, a releváns egyezmények és végrehajtási mechanizmusai

24. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) és a Világbank csoport (IBRD, IDA) céljai, feladatai, eszközei, valamint működésük eredményei és korlátai

25. Az OECD és a MIGA céljai, feladatai és tevékenysége

26. A világkereskedelmi rendszer multilaterális szerződéses alapjainak (GATT) kialakulása és szabályozási területei, valamint a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) működése és tevékenysége a nemzetközi szabályozás betartatása és az államközi vitarendezés terén

Nemzetközi gazdasági kapcsolatok

27. A gazdasági integrációk különböző formái és regionális példái az elmúlt fél évszázad során a világban

28. Nemzeti fizetőeszközök árfolyama és stabilitása, valamint a nemzetközi kereskedelem és tőkekapcsolatok összefüggései

29. Külkereskedelem-politikai eszközök, azok alkalmazhatóságának módjai és feltételei nemzeti piacok liberalizálása vagy védelme érdekében

30. Államok nemzetközi exportpiaci versenyképességét meghatározó feltételek, azok nemzeti befolyásolásának eszközei és módozatai

31. Magyarország külgazdasági helyzete 1918 után, különös tekintettel az 1973 és 2020 közötti időszakra. A magyar külgazdasági igazgatás 1990-től napjainkig

Európai uniós ismeretek

32. Az európai integráció legfontosabb állomásai és fejlődési fázisai 1951-től napjainkig
33. Az Európai Unió legfőbb intézményeinek (Európai Tanács, Európai Bizottság, Tanács és Európai Parlament) összetétele, feladataik és szerepük az uniós döntéshozatalban
34. Az EU-bővítések lehetséges további célországai, a bővítés indokai és céljai. Milyen intézményi változásokat indukálhat egy esetleges további bővítés az EU-n belül?
35. Az Európai Unió külkapcsolati területei (közös kül- és biztonságpolitika, szomszédságpolitika, társulási megállapodások) és eszközei
36. Az Európai Unión belüli egységes belső piac definiálása, és annak kiteljesedése elé háruló akadálytípusok ismertetése
37. A Gazdasági és Monetáris Unió (eurózóna) létrehozásának okai, bevezetésének szakaszai, a részvétel feltételei és intézményrendszere (EKB, Eurogroup)
38. Magyarország EU-integrációja, a csatlakozási folyamat és a csatlakozás óta bekövetkezett gazdasági, politikai és társadalmi hatások

Ajánlott irodalom:

Bába Iván, Baller Barbara, Halász Iván, Tóth Norbert: *A magyar külügyi igazgatás alapjai*, Dialóg Campus, 2016

Blahó András - Prandler Árpád: *Nemzetközi szervezetek és intézmények*, Akadémiai Kiadó, 2014

Bruhács János: *Nemzetközi jog I. Általános rész – II. Különös rész*, Dialóg – Campus kiadó, 2008, 2010

Diószegi István: *A hatalmi politika másfél évszázada*, MTA Történettudományi Intézete, 1997

Egedy Gergely: *Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe*, HVG-ORAC, Budapest, 2007

Fischer Ferenc: *A megosztott világ: a Kelet-Nyugat, Észak-Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai 1941-1991*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2001

Gazdag Ferenc – Kiss J. László (szerk.): *Magyar külpolitika a 20. században*, Zrínyi, 2004

Gazdag Ferenc (szerk.): *A magyar külpolitika 1989 – 2014*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014

Horváth Jenő (szerk.): *Világpolitikai lexikon (1945-2005)*, Osiris, Budapest, 2005

Horváth Zoltán – Tar Gábor: *Nemzetközi szervezetek kislexikona*, HVG-Orac, 2006

Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról* (8. átdolgozott kiadás), HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2011

Huntington, Samuel P.: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása*, Európa Könyvkiadó 2019

Kende Tamás – Szűcs Tamás (szerk.): *Bevezetés az Európai Unió politikáiba*, Complex Kiadó, 2011

Kincses László: *Diplomáciatörténet*, HVG-ORAC, Budapest, 2005

Kiss J. László: *Változó utak a külpolitika elméletében és elemzésében*, Osiris Kiadó, 2009

Kissinger, Henry: *Diplomácia*, Panem-Grafo, Budapest, 1998

Kozma Ferenc: *Külgazdasági stratégiák*, Aula, Budapest, 2002 (2. és 4. részek)

Krugman, Paul R.– Obstfeld, Maurice: *Nemzetközi gazdaságtan*, Panem, Budapest, 2003

Csáky György: *A nemzetközi gazdaság és a világgazdaság alapjai*, Napvilág kiadó, 2017

Mingst, Karen A.: *A nemzetközi kapcsolatok alapjai*, Napvilág Kiadó Kft, 2011